

За зимостійкістю та морозостійкістю всі сорти та види показали себе добре, майже не мали пошкоджень, окрім видового бузку звичайного та сортів 'Красавіца Москви' та 'Бер'є', в яких в окремі зими підмерзали однорічні пагони.

Найбільш стійкими до всіх негативних чинників довкілля є бузок угорський, який занесений до Червоної Книги України, який добре переносить тривалу посуху, є жаростійким, морозо- та зимостійким, а також не утворює порослі. Серед сортів найбільш стійкими до несприятливих факторів є 'Мішель Бюхнер', 'Монж', 'Президент Пуанкаре', 'Людвіг Шпет', 'Конго', 'Мадам Лемуан'.

УДК 633.11. «321»:378.4

Лозінська Т. П., кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри лісівництва, ботаніки і фізіології рослин
Білоцерківський національний аграрний університет
E-mail: tet.70@mail.ru

ПОРІВНЯННЯ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ЯРОЇ ЗА ГОСПОДАРСЬКО-ЦІННИМИ ОЗНАКАМИ В УМОВАХ ДОСЛІДНОГО ПОЛЯ БІЛОЦЕРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Виробництво зерна пшениці м'якої ярої в умовах Лісостепу України залишається невисоким та нестабільним через недостатнє врахування біологічних особливостей сорту і розвитку рослин та агрокліматичного потенціалу регіону.

Головний шлях забезпечення приросту виробництва продукції рослинництва є його інтенсифікація. У технології вирощування с.-г. культур центральне місце належить правильному підбору сортів.

Метою роботи є аналіз та порівняння сортів пшениці ярої за елементами продуктивності та використання селекційних індексів.

Дослідження проводили впродовж двох років в умовах дослідного поля БНАУ. Матеріалом слугували сучасні сорти пшениці ярої української та зарубіжної селекції.

Впродовж років досліджень показники довжини стебла варіювали як с межах сортового складу, так і за роками вирощування. Найменший розмах мінливості за даним показником мав сорт-стандарт Елегія миронівська (7,4 см). Надто високий показник мав сорт 'Ажурная' – 24,6 см, дещо менші в сортів 'Краса Полісся' та 'Легуан' – 12,8 та 11,9 см відповідно. Середні значення довжини стебла за роки досліджень показали, що досліджувані сорти не перейшли в іншу класифікаційну групу за даним показником.

Науковцями показано, що в більшості випадків стійкість до вилягання та продуктивність залежить від верхнього міжвузля. У наших дослідженнях у 2013 р. довжина колосоносного міжвузля у досліджуваних сортів пшениці ярої варіювала від 22 см ('Аранка') до 37 ('Краса Полісся') (табл.2). А в наступному, 2014 р., показники її зменшилися і знаходилися в межах від 18 см ('Аранка') до 38 ('Краса Полісся'). У всіх сортів, за винятком 'Краси Полісся', відбулося зменшення довжини колосоносного міжвузля.

У середньому за роки досліджень найкоротше колосоносне міжвузля мав сорт 'Аранка' (20 см), дещо довше – 'Легуан' (26 см) і найдовше 'Краса Полісся' – 37 см. У сорту стандарту 'Елегія миронівська' довжина колосоносного міжвузля була найвищою у обидва роки досліджень і в середньому становила 37,82 см. Варто зауважити, що довжина колосоносного міжвузля зменшувалася пропорційно довжині стебла.

У дослідженнях використовували полтавський індекс (ПІ). Варто виділити сорти, у яких високі показники індекса. Так, у 2013 р. значення ПІ варіювали від 3,8 ('Краса Полісся') до 5,9 ('Аранка'), у 2014 р. – від 3,4 ('Краса Полісся') до 6,9 ('Аранка'). У свою чергу сорт 'Легуан' мав середні показники ПІ, що дає можливість оцінити його позитивно.

У селекції пшениці необхідно мати сорти, які забезпечують стабільну продуктивність за рахунок їх швидкої реакції на мінливість факторів середовища. У зв'язку з цим, проводиться вивчення критеріїв непрямой оцінки продуктивності генотипів методом селекційних індексів. Він дає рекомендації для добору як за самою основною ознакою, так і за тими, що входять до складу індексу.

УДК 664.71–11:631.55

Любич В. В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Возіян В. В., аспірант

Уманський національний університет садівництва

E-mail: valieria.vozian@mail.ru

НАТУРА ЗЕРНА СПЕЛЬТИ

Спельта (*Triticum spelta* L.) – напівдикий вид пшениці. Вона містить всі основні компоненти необхідні для людини. Проте цінується за високий вміст білка, ліпідів і харчових волокон. Також вона відрізняється за розподілом поживних речовин у зерні.

Натурна маса дає уявлення про виповненість зерна і є ознакою його борошномельності. Дрібне, проте виповнене зерно дає таку ж щільність укладання, як і велике або навіть більшу, що за однакової питомої ваги зумовлює рівну або більшу величину натури.